

Tündér Ilona

**Írta
Bródy Sándor**

AMTAK Bt, 2025

Cop. AMTAK Bt, 2025

Felelős szerkesztő: Varsányi József

**Kiadó: AMTAK Bt, 2040 Budaörs, Semmelweis u.
6/B.**

06 20 218 6762 amtakbt@gmail.com

www.amtak.hu

Látogasson el webáruházunkba, és böngésszen!

ISBN 978-615-7002-54-8

Készült: AMTAK Bt, Budaörs

Tartalom

TÜNDÉR ILONA.	7
NÁSZ.	73
Az esküvő.	73
A lakodalom.	86
A nász.	100
Befejezés.	120

Mikszáth Kálmán mondotta nekem egyszer:

- A kilenc éves fiu-gyerekekben már készen van az író. Ebben a korban már mindent megfigyeltünk, amit csak érdemes...

Nagyon sokat gondolkodtam e bölcs és érdekes mondáson, amely nekem különben is kapóra jön. Ime, a kiadóim most két elbeszélésemet nyomtatják le, amelyekhez igen-igen kis fiu koromban szereztem az impressziókat. Husz esztendő előtti tárgyak... milyen volt az ég, a lány, a kert, a fa husz esztendő előtt? Nem is tudtam, hogy tudom e meséket, nem is emlékeztem, hogy emlékezem. Kilenc éves se voltam, amikor elhangzott az utolsó akkordjuk, akik szerepeltek benne és életben maradtak, talán azok is elfeledték e mesék részleteit. A kis gyerek azonban jól megnézte és ugyancsak meghallgatta, amit belőlük láthatott és hallhatott. Kár, hogy nem volt írói készsége és nem jegyzett le legalább egy-két külsőséget. Lehet különben, hogy volt mindezekről jegyzet is valamely szépírás-írka hátán, de eltűzeltem sok más egyéb papirossal együtt, egyikén ama hosszú, hideg napoknak, amelyekkel tele van mindazoknak az élete, aki író akar lenni.

Se jegyzetem, se dokumentumom, becsületszóra mondom el mindakét elbeszélést, amelyeknek a gyerekkor tündéregében fogantak meg a gyökérszálai. És ezért nem haragszom, ha mesének olvassák mindakettőt, nekem azért örökké izgató, igaz történetek maradnak.

És ezért küldöm a szépen lenyomtatott novellákat Mikszáth Kálmánnak, nem az írónak, akit mindnyájan csudálunk és - nemes - irigységgel szeretünk, hanem az élőszó nagymesterének. A vacsorázó bölcsnek dedikálom e könyvecskét, annak, ki sok földi és földfeletti dologban kinyitja a szemünket, a magyar társadalom összekuszált szálait kibontogatja előttünk - privátórán - és a legnagyobb mélységekbe bevilágít - egy anekdotával. Tanítja a tanítókat és megvigasztal, ha ránk jön a kétség órája - egyike ama sok hideg óráknak, amelyekkel tele van az élete valamennyi kilenc éves fiúnak, aki végre író lett.

Csak bátran előre fázós, félő novellák, habtestű Tündér Ilona, tűzágyon vetett Nász... kilenc éves korban már megfigyelt és átértzett történetek. Keressétek föl a leányokat és a lányoslelkű asszonyokat, de kerüljétek a fiatal férfiakat, akik kezébe ez a könyvecske nem való, mivel hitetlenek és mindég csak goromba igazságokkal bajlódának... Menjetek felnőtt hölgyeknek való szerelmes mesék és vigyétek meg Mikszáth Kálmánnak mély hálámat, tisztelettel vegyes, soha el nem muló szeretetemet.

1897. októberében.

B. S.

TÜNDÉR ILONA.

I.

Tündér Ilona ült az üvegházban és regényt olvasott: a Jósika Miklós *Hat Uderszky lánya*-t. Többször föltekintett a könyvből és barátságosan nézett a mosolygó narancsfák és sárga citrombokrok felé.

December volt és hogy a délinövényeket megcsalják, ugyancsak fűtöttek az érseki melegház kemencéiben. A narancsok izzadtak, rózsaszín és vérvörös azaleák - egy egész bálra való - mohón és pompásan, teljesen kitárták szirmaikat, a kaméliák is lassan, illedelmesen, mintha pihegtek volna.

Tündér Ilona tejfehér arcára is rálehelődött valami halvány, igen halvány égő szín, az alacsony homloka maradt csak sima, tiszta és kemény, mint a frissen fejtett márvány.

A ruhája is mintha márványból lett volna faragva; szabályos ráncok, kemény szögletek, a legpedánsabb gömbölyű vonalak mindenütt az egész fehér perkálon, mely mindig vadonat ujnak látszott, valahányszor fölvette. A nyakán széles hermelin boa, igazi, a néhai érsek házipalástjáról fejtették le; kapta ajándékba. A boának arany farka volt és ezekre reácsavarodott a Tündér Ilona haja. Mert még nem volt megfésülve. Ami nem jelentett rendetlenséget, mivel a haja is szabályos volt egészen.

Tiszta fekete, gyűrűs és hullámzó, de nem kondor.
Végigáradt a vállán és lehullott az ölébe.

Tündér Ilona vigyázott a kertészlegényekre, hogy ne lopjanak. Hat éves kora óta mindig ezt cselekedte déltől estéig. És déltől estéig megszokta ezt az üvegházi atmoszférát, amely csak angyaloknak és palócparasztoknak nem veszedelmes. Még aludni is tudott, hozta a kis párnáját, rátette egy pálma kádjára. Uzsonnára az apja, a főkertész, ananászt, vagy télen érett őszibarackot hozott neki. Dugott helyen volt egy datolyapálma, a gyümölcse félig megérett, néha azt vacsorálta. Friss tejet ivott rá, amit a rikitó színű igen széleshátú tehenek hoztak haza az érseki mezőről. Vagy lépes mézet szopogatott abból a termésből, amelyet a melegvizi méhek gyűjtöttek.

Természetes melegvizek terültek el az üvegház körül. Átlátszó, zöld vizek, amelyek télen-nyáron friss és illatos gőzzel párázták be a környéket. Ezekben nőtt a fehér tavi rózsza, a nymphaea termalis, amely igen haragszik a méhekre, de amelyet a méhek mégis igen szeretnek. Ez volt az Ilona kedves virága is, tíz éves kora óta mindennap tűzött egy tavirózsza bimbót a hajába. Ő maga lefeküdt a vízparton és amíg arca félig a vízben volt, kinyújtotta a kezét és leszakította a virágot. Csaknem mindig akkor történt ez, amikor reggeli misére harangoztak a város tizenhét templomában és a kisasszony-temető kápolnájában. (A régi temető, amelyben turbános török sírokat lehetett látni még, tőszomszédja volt az érseki kertnek.)

A rendes, nagyon színes és igen szagos virágokhoz nem nyult Ilona. De az apja elhozta neki mind, mind, amely már egészen kinyílott, nem volt bukétába való. Az ölébe hártya, a kezére szórta, koszoruba kötötte, a fejére tette, a lábait is beborította. Estefelé, amikor gyertyát kellett gyújtani, ki sem látszott belőle. Akkor odament hozzá az öreg Tündér és az öreg Tündérné, két kicsiny, kedves, ősz tót ember, az apja meg az anyja. Minden este mindkettő megcsókolta a kezét, mielőtt aludni vitték volna. Az öreg tótul beszélt vele, amit Ilona nem értett. Ezen nevettek, a kertész mindig igen vig volt. Annál szomorubb az asszonyka, egyre sóhajtozott:

- Ki az, aki téged elvesz, hol van, aki méltó párod lenne? Még egy katonatisztnek se adlak, senkinek se adlak!

- Az érsek ur ő eminenciája fogja téged megesketni! jegyezte meg erre az apa kenetesen, titkolódzva és dicsekedve.

És valóban az érsek őket igen szerette, minden estefelé kigyalogolt a messzi rezidenciából. Még a nagy decemberi hidegekben is, amikor az öreg kanonokoknak oly nehezükre esett a szomszédos székesegyházba járni. Roppant hideg volt a völgyi városban, a megfagyott hóban a piacra és a boltokba vivő utakon kívül sehol semmi nyom. Az érseki kert felé, - amelybe idegeneknek tilos volt a bejárás, - szinte nőies nyoma két finom lakkcipőnek. Az öreg érsek gyertya-gyújtás előtt ott volt a melegházban. Szép szikár alakja, bizony hajlott már egy kicsinyt, friss kicsiny arca, - a haj hófehér már rajta, - egy kissé megzavarta a növényeket, amelyek, esteledvén, szundítani

kezdték. Kivéven a kacér és korhely virágokat, az éjjel nyitókat.

Ő eminenciája vagy kétszer végigsétált a melegházban, megnézte, küldhet-e holnap ajándékba déligyümölcsöt, ért-e ananász vagy eper, megszagolgatott, megsimogatott egy-egy szerényebb virágot, leszakított két bimbót, egyiket a bréviáriumába tette, a másikat meg odavitte Tündér Ilonának. Az öregek már akkor ott állottak a leány mellett, mint éppen ma is. A főpap kétszer kezet csókoltatott magának a leánnyal, megsimogatta és megnézte mit olvas:

- Szép-e? kérdezte kedves és bánatos mosollyal. (Ettől a mosolytól féltek a miniszterek is.)

Szűzi vállain egyet vont a leány:

- Nem is tudom, olvasom. Nagyon regényes. Lehet, hogy így volt, lehet, hogy nem volt így. Szép a nyelvezete.

- És szereted-e benne a szerelmes lovagot?

- Nagyon kiállhatatlan. A többi férfiak is mind, mintha meg lennének bolondulva.

A főpap halkan elnevette magát, aztán odafordult kertészéhez, akinek már több rendjele volt a királytól, de akit ő eminenciája még mindig kertészinasnak nézett. Harminc esztendővel ezelőtt hozta le magával Tótországból. Ugy beszélt hozzá, hogy nem is nézett rá:

- Adjátok férjhez a lányotokat, elkezd tettetni. Szebb lenne, ha mindig így maradhatna. Tavaszra majd megesketem, de a tavasz rossz az öregeknek. Akkor már én, lehet, fekszem a nagy templom alatt. Aki utánam következik, bizonyos, hogy rosszszívű, gőgös és világias lesz. Siessetek.

Esteledett, de holdvilág volt és nagy világosság. Az érsek kivette piros selyem zsebkendőjét és abból egy gyűrűt, jegygyűrű formájut, de belül igen apró brillántok voltak benne:

- Ez a tied lányom. Add annak, akit majd nagyon, de nagyon szeretsz. Másnak ne add. Nem adod-e?

- Nem én! felelte a leány egyszerűen, míg a kertészpár szapora könyeket hullatott.

- Esküdj meg erre a gyűrűre! folytatá félig tréfásan, félig komolyan a főpap.

- Esküszöm! szólt a leány, majd komolyan hozzátette: És ha senkit, ha senkit se szeretnék?

Összeráncolta homlokát - mert bizony nem volt az ráncos - az érsek, meg is dorgálta a kamélaarcu, de márványszívű leányt. De hamar megbékélt és a gyűrűt a Tündér Ilona ujjára huzva, mondá:

- És mondd meg annak, hogy én adtam.

A gyűrűnek nem lehetett valami igen nagy értéke, de a főkertész már igen szép vagyont gyűjtött az érsek jóvoltából. A leggazdagabb volt az összes uradalmi tisztek között, rakásra szerezte az ékszereket a leánya számára. Ennek a kedvéért vetette le megszokott szláv nevét is, amely hasonlított az ujhoz, a fölvetthez.

Tündér Ilonának itt nagy hire lett, annál nagyobb, mennél kevesebben látták. Mert sohasem járkált a városban; a melegvitztól az üvegházig, a fürdőig, vagy az apácák templomáig tudta jól az utat. Egyszer volt a vásáron is, egyébként nem ismerte a helyet, ahol lakott és nem is volt kíváncsi a lapos kövekkel kirakott utcákra és terekre, ahol jogászok, tisztek és más fiatal emberek kísérgettek fiatal hölgyeket, vagy egymással sétáltak és Tündér Ilonáról sokat beszélgettek.

II.

Menyasszonyi bokrétát rendelni Barcza jogtanár - a római jog tanára az érseki lyceumon - elment a főkertészhez. A város kiválóbb urainak nagy alkalmatosságra, kegyesen, szivességből - és igen nagy árért - az öreg kertész szolgált bukétával s sírkoszorúkkal. Instálni kellett egy kicsinyt, az udvarból engedély-írást hozni és lehetőleg jóval az alkalom előtt megrendelni.

Barcza az esküvő előtt egy héttel jelentkezett, maga jött, hogy izléses legyen a bokréta, de titokban, maga előtt is alig vallva meg, súgva pusztán, arra is gondolt, hogy hát

ha a híres Tündér Ilonát megláthatná? Pedig szerette a menyasszonyát, tíz év óta járt avval jegyben, sőt csak azért lett belőle ember, hogy annak a kezét megnyerhesse. Unhatta ő is a jogtudományt, de tanár lett belőle, hogy egy kövércs - és bizony egy kissé vörös - kéz és a gömbölyű, nevetős és izgatott, kedves alak is vele, az övé lehessen.

Halvány, feketeszakállas, magas férfi volt, akit a tanítványai mind ki nem állhattak, mert elkurizálta előlük a kedveseit.

A tanár Tündér Ilonával találkozott. A lány vigyázott a kertészlegényekre, olvasott és amikor meghallotta lépteit, föltekintett reá hideg lila szemeivel. Mint egy tárgyat úgy nézte meg.

A jogtanár zavartan köszönt s a leány elmosolyodott:

- Mit tetszik? kérdezte hideg hangon.

- Egy bukéta.

- Igen. Olvastam a helyilapban... kedves menyasszonyának. Az apám lent van a karfiolágyaknál; tessék hozzája menni.

A tanár nem mozdult. Ilona tovább olvasta a Hat Uderszky-leányt.

- Azt akarja, hogy fölvegyem a rendelést? - monda, amikor látta, hogy a tanár nem tudja magát mire határozni és ott áll, mint egy ágas.

- Semmit sem akarok, csak kérek tanácsot. Milyen bokrétát csináltassak?

- A menyasszonya milyent szeretne?

- Amilyent én.

- És a tanár ur?

- Amilyen Ilona nagysámnak tetszik!

A leány csudálkozva nézett a tanárra, az meg valósággal meg volt ijedve magán. Egészen kijött a formájából, be sem mutatta magát, remegett, mint egy tandíjt nem-fizető diák a nagyságos és főtisztelendő főigazgató előtt. És mást beszélt, mint amit akart, ime, életre-halálra kurizált valakinek, akit először látott életében és abból az alkalomból, hogy nászbokrétát rendelt a menyasszonyának.

Tündér Ilona biggyesztett egyet ajkain, amelyeknek oly finom rajzuk volt, mint némely ritka, exotikus csigának. A megvetésnek valami tört hangját hallatta, amelyet némely elbizakodott és impertinens írók ebben a közönséges és koldus betűben szoktak kifejezni, hogy "a". És csak azután felelt:

- Az én izlésem az, ami az apámé! Tíz forinttól száz forintig lehet kapni. A száz forintos persze szebb. Tessék választani, tanár ur!